

روایت «مشعل» از تاثیر ورود صنعت پتروشیمی به شهرستان دیر | ماهیگیرانی که مهندس شدند

شهرستان دیر که تا همین اواخر، عنوان بزرگ‌ترین بندر صیادی کشور را در اختیار داشت، حالا بزرگ‌ترین مجتمع پتروشیمی متانول جهان را به خود می‌بیند. نقطه‌ای از جنوب ایران که تاکنون ردی از صنعت در آن نبوده و با ورود آن، سبک جدیدی از زندگی، کسب‌وکار، فرهنگ و اجتماعات جدید در آن در حال رقم خوردن است.

نخستین رگه‌های تغییر در ورود صنعت پتروشیمی به شهرستان دیر با وعده به کارگیری حداکثری نیروهای بومی ایجاد شد؛ راهی که سبب شد بسیاری از صیادان با اندیشه آینده‌ای بهتر، عطای شغل دیرینه خانوادگی را به لقایش بسپارند و ردای صنعت را بر تن کنند. موضوعی که در بازدیدمان از مجتمع پتروشیمی کاوه در بخش‌های مختلف فنی تا خدمات به چشم می‌خورد. این است که نیروهای بومی جذب کار در این صنعت شده‌اند. بسیاری از آنان که تا دیروز صیاد بودند، حالا مهندس شده و برای افتتاح نخستین مجتمع صنعتی شهر لحظه شماری می‌کنند.

یکی از آنان با لهجه خاص خود می‌گوید: «هر روز صبح که می‌آییم، اول سراغ زمان افتتاح مجتمع را می‌گیریم. روزی که کارخانه تولید آزمایشی داشت، همه برای آن کف زدیم و حالا هم منتظر تولید و افتتاح نهایی هستیم».

جمال خاکی، اپراتور اتاق کنترل، ۳۱ ساله اهل بندر دیر است و با تحصیلات لیسانس مهندسی از سال ۹۲ به مجتمع پتروشیمی متانول کاوه آمده است. او می‌گوید: «به خودمان می‌بالیم، در بندر دیر، بزرگ‌ترین متانول جهان ایجاد شده و در آن مشغول کار هستیم».

خاکی با بیان اینکه شغل غالب بومیان بندر دیر، ماهیگیری و کشاورزی بوده است، یادآوری می‌کند که حالا تحصیلکرده شده‌اند و جوانان ما سال‌هاست که به تحصیلات عالیه گرایش پیدا کرده‌اند. این

مهندس جوان بندر دیر درباره شرایط و روند استخدام در این مجتمع می‌گوید که در اشتغال و به کارگیری ما سختگیری و سنگ اندازی نداشتند و راه را جلوی من جوان باز گذاشتند؛ بیشتر بچه‌های بومی از پایه، این شغل را آغاز و تجربه کسب کردند و اکنون منتظر به تولید رسیدن هستند. از مطالبه او به عنوان یک شهروند دیر، برای این منطقه که می‌پرسم، می‌گوید: «شهر ما نیازمند امکانات رفاهی و آبادانی است».

این مجتمع پتروشیمی به گفته مدیرعامل آن باعث اشتغال نزدیک به هزار نیروی کار (۹۶۴ نفر) شده و سهم ۵۸ درصدی را برای نیروهای بومی در نظر گرفته است. فواد جابری می‌گوید: «این درصد شامل جمعیتی بالغ بر ۵۰۰ نفر می‌شوند. زنان شاغل در این مجتمع نیز به حدود ۲۹ نفر می‌رسند.» او به ضرورت جذب نیروهای بومی اشاره می‌کند که وقتی به اینجا آمدم، به امام جمعه قول جذب نیروهای بومی را دادم و اولویت را هم بر همین اصل گذاشتم.

او میانگین سنی نیروهای کار را ۳۰ سال اعلام می‌کند و درباره روند استخدام آنان به «مشعل» می‌گوید: «مردم اینجا بیشتر ماهیگیر و بدون تجربه کار صنعتی بودند و با سیستم کارمندی هم سازگار نبودند. نیروهای بومی بدون تجربه را جذب کردیم و آموزش دادیم و افزون بر آن، برخی نیروهای بومی را برای آموزش به کارخانه‌های گروه کاوه در شهرها و همچنین مجتمع‌های پتروشیمی مبین، شیراز و... اعزام کردیم. همچنین چند نفر را برای مقاطع لیسانس و فوق لیسانس بورسیه کردیم. بسیاری از نیروها دیپلمه بودند، اما حالا کارشناس هستند.» جابری، آموزش را از ارکان اصلی مجتمع می‌داند و می‌گوید: «این مساله همیشه در کارگاه‌های ما تداوم خواهد داشت».

محسن شیرانی، ۳۲ ساله از دیگر نیروهای بومی شاغل در این مجتمع پتروشیمی است که می‌گوید: «قبل از آمدن به این مجتمع، دیپلمه و بیکار بودم و همان شغل ماهیگیری را دنبال می‌کردم. حالا با بورسیه متانول کاوه در حال تحصیل در رشته مهندسی صنایع هستم.» او درباره فعالیت خود در متانول کاوه توضیح می‌دهد: «از سال ۱۳۹۰ در مجتمع متانول کاوه استخدام شدم و در بخش‌های مختلف آن مشغول فعالیت بودم و حالا مهندس می‌شوم».

شیرانی می‌گوید: «این اولین تجربه کاری من در بخش صنعت است. قبلا ماهیگیر و راننده وانت بودم و حالا مهندس می‌شوم. اینجا غواصی، جوشکاری و برقکاری هم یاد گرفتم. بیشتر از تعهدم کار می‌کنم و از

کار راضی هستم. این مجتمع برای کسی که بخواهد زندگی ساده‌ای داشته باشد، بهترین است».

علی آقا از نیروهای خدماتی بومی و در حال نظافت محوطه مجتمع متانول کاوه است. با او هم صحبت می‌شویم. ۴۹ سال سن دارد، می‌گوید: «شغل قبلی من کار در دریا بود و حالا در اینجا مشغول شده‌ام. ماهیگیری هم خوب بود، اما این مجتمع برای جوانان ما شغل ایجاد کرده است.» احمد باغبانی از ساکنان بندر دیر هم هفت سال است که در مجتمع متانول کاوه مشغول فعالیت شده است. یکی دیگر از صیادانی که حالا لباس آبی رنگ صنعت بر تن دارد، می‌گوید: «این کار را به ماهیگیری ترجیح می‌دهم و پسر ۱۹ ساله‌ام که در خدمت سربازی است هم دوست دارد بعد از پایان دوران خدمت، برای کار به اینجا بیاید».

این مواردی از نیروی کار شاغل بومی در متانول کاوه است که حسن اسبو محله، مدیر بهره‌برداری مجتمع متانول کاوه می‌گوید: «با آنکه جذب نیروهای بدون تجربه یک ریسک بود، اما با هدف اولویت دادن به نیروهای بومی، جذب شرکت شدند و آموزش دیدند و اکنون به نفرات با تجربه‌ای تبدیل شده‌اند».

رونق کسب‌وکار در دیر

با گشت و گذار در شهرستان دیر و گفت‌وگو با مردم می‌شود به نگاه تازه و متفاوت‌تری درباره ورود صنعت پتروشیمی به این نقطه از کشور رسید. از جمله مزایای ورود صنعت به این شهر بندری، رونق کسب‌وکار اصناف مختلف است. صاحب یکی از فروشگاه‌های دیر می‌گوید: «حداقل ۳۰ درصد درآمد او از خرید نیروهای شرکت متانول کاوه است و ۵۰ درصد خرید آشپزخانه را از ما انجام می‌دهند».

جوان صاحب فروشگاه بزرگ هم می‌گوید: «جمعیت ۱۲۰۰ نفری مجتمع متانول باعث افزایش فروش ما شده است، زیرا خرید آنان از داخل شهرستان است.» او معتقد است که این موضوع برای همه اصناف رضایت‌بخش بوده و حتی از کنگان هم خرید نمی‌کنند. با این حال او می‌گوید: «درخواست مردم این است که تعداد شاغلان بومی در متانول کاوه بیشتر شود».

در این میان برخی هم معتقدند که این واحد صنعتی برایشان هیچ تاثیر مثبتی نداشته است. از جمله یکی از زنان ساکن روستای دیر که می‌گوید هنوز نوبت به اشتغال جوانان بیکار ما نرسیده است.

یکی دیگر از زنان هم اشاره می‌کند که فقط برایمان مدرسه و درمانگاه ساختند؛ اما بچه‌های ما شغل هم می‌خواهند.

مدیرعامل مجتمع پتروشیمی کاوه معتقد است که پس از بهره‌برداری، نه تنها کاهش نیرو ندارد؛ بلکه با توجه به آغاز طرح‌های توسعه‌ای، تعداد نیروها افزایش خواهد یافت.

هزینه ۲۰ میلیاردی برای مسئولیت اجتماعی

ساخت ۱۸ کلاس درس، ۲ مدرسه بزرگ در ۲ روستا، درمانگاه، تامین ۳ مینی بوس برای سرویس مدارس از روستا به شهر، برنامه‌ریزی برای ساخت ورزشگاه سرپوشیده کارگری ۵ هزار نفری، ساخت جاده دوبانده ۶ و نیم کیلومتری از دیر تا امامزاده قاسم، کمک به ارگان‌های دولتی و غیردولتی و... بخشی از اقدام‌های متانول کاوه برای مردم شهرستان دیر در راستای عمل به وظیفه مسئولیت اجتماعی است که از سوی مدیرعامل این مجتمع اعلام می‌شود و می‌گوید: «در این زمینه بالغ بر ۲۰ میلیارد تومان هزینه شده است».

نگران دریا هستیم

افزون بر طرح موارد بالا، دغدغه مشترک اهالی شهرستان دیر مسائل زیست محیطی است؛ از هوا و زمین تا دریا و آبزیان. می‌گویند ورود این صنعت ممکن است آب دریا را آلوده کند و آبزیان ما را از بین ببرد. مرد جوان، اهل دیر است و صحبت از پیشرفت این شهر با ورود صنایع جدید که می‌شود، با تعصب خاصی می‌گوید: «شغل اصلی ما از بین رفته است؛ مردم ما صیادند. ما نمی‌خواهیم عسلویه شویم، بهتر بود این مجتمع با فاصله از شهر و در یکی از روستاهایی که کم جمعیت است، احداث می‌شد».

با این حال یکی از کارکنان بومی متانول کاوه در این باره می‌گوید: «مردم می‌گویند محصول متانول چه فایده‌ای برای ما دارد. در حالی که باید به فواید آن برای شهر توجه داشته باشند، نه خود محصول تولیدی».

مسعود تنگستانی، معاون جوان سیاسی- اجتماعی فرماندار دیر در گفت‌وگو با «مشعل» با اشاره به برخورداری از ۹۵ کیلومتر مرز دریایی اشاره می‌کند که قرار گرفتن کنار ساحل یک مزیت است و مجتمع متانول کاوه هم حجم عظیم آب را می‌تواند شیرین‌سازی و در تابستان در تامین آب مردم هم کمک کند.

او با تاکید بر اینکه نمی‌خواهیم مثل عسلویه باشیم و باید یک وضعیت بینابینی وجود داشته باشد، موقعیت جغرافیایی دیر را یک مزیت می‌داند و اشاره می‌کند که نگاه ما به سمت سرمایه‌گذاری است. مجتمع متانول کاوه هنوز افتتاح نشده، مشتریان منتظر خرید محصول هستند. شرکتی با این عظمت، می‌تواند تاثیر زیادی داشته باشد.

وقتی نگرانی‌های مردم را با مدیران مجتمع پتروشیمی متانول کاوه در میان می‌گذاریم، به مردم این اطمینان را می‌دهند که با توجه به اخذ تاییدیه‌های سازمان محیط‌زیست، جای نگرانی در حوزه زیست محیطی وجود ندارد.

احمد احمدی، معاون مجتمع متانول کاوه در این زمینه به «مشعل» توضیح می‌دهد: «میزان آلاینده‌های مجتمع به شکل آنالین از سوی محیط زیست چک می‌شود. ارگان‌های مسئول هر زمان بخواهند، می‌توانند نمونه‌برداری کنند. با قاطعیت به مردم دیر اعلام می‌کنم که ما هیچ آلودگی در زمین و هوا نخواهیم داشت. فلر در زمان راه‌اندازی بدون دود خواهد بود. وزش باد هم به سمت دریاست و مطلقاً به دریا آسیبی نمی‌رساند».

از نگاه او، فرهنگسازی از کار فنی و صنعتی سخت‌تر و زمان‌بر است و مردم شهرستان دیر با توجه به اینکه سابقه‌ای از صنعت در این نقطه وجود نداشته است، با آن غریبه هستند و در این میان سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی باید آنان را با فرآیند تولید آشنا کنند.

او اعلام می‌کند که امروز متانول، پاک‌ترین سوخت دنیاست و درباره فرآیند تولید مرتبط با دریا اشاره می‌کند: «ما آب دریا را می‌گیریم، بخار تولید می‌کنیم و بخار را به آب دریا می‌زنیم و نمک را جدا می‌کنیم. آب، پساب و نمک بیشتر وارد دریا می‌شود. براساس استان‌دارد محیط زیست، این میزان نمک مشکلی ندارد.

در پایان سفر هستیم و مدیرعامل کاوه این خبر خوش را به کارکنان می‌دهد که برای نگهداری آنها بعد از راه‌اندازی، حقوق‌شان افزایش خواهد یافت. معاون سیاسی- اجتماعی فرمانداری شهرستان دیر هم می‌گوید که انتظار روزهای خوبی را داریم، این قابلیت وجود دارد که در ۱۰ سال آینده شاهد حضور شرکت‌های بیشتری باشیم.

حالا شهرستان دیر پس از بزرگ‌ترین مجتمع متانول کاوه، میزبان شرکت‌ها و صنایع جدیدتری هم خواهد بود و آنگونه که تنگستانی خبر می‌دهد، شرکت سیراف انرژی هم برای سرمایه‌گذاری به این منطقه آمده

و پیشرفت ۳۵ درصدی دارد. افزون بر آن پتروشیمی فاتح کیمیا هم قرار است سرمایه‌گذاری جدیدی در این منطقه داشته باشد.